

Fakta om stammen

- Stammen begynder ofte i 2-5 års alderen
- 4-5 % af alle børn stammer i en periode i forbindelse med udviklingen af tale/sprog
- 80 % holder op med at stamme igen
- Ca. 1 % af befolkningen stammer
- Stammen kan i mange tilfælde være arvelig
- Flere drenge end piger stammer - kønsfordelingen er 4:1

Hvornår skal vi søge hjælp?

Hvis du er bekymret for, om barnet stammer, er det en god ide at kontakte en logopæd (talepædagog). Du kommer i kontakt med logopæden på Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) ved at henvende dig direkte til din kommune, eller ved at du beder personalet i dit barns daginstitution om at kontakte PPR. Vejledning, rådgivning og behandling af stammen er gratis i det offentlige system.

Læs mere på www.davs.dk hvis du:

- er mor eller far til et barn, der stammer
- er pårørende til et barn, der stammer
- har ansvar for et barn, der stammer, i dagpleje, vuggestue eller børnehave
- vil vide mere om stammen

En folder om stammen hos 2-6 årige børn

“Martin er 3 år og snakker næsten uafbrudt. Han er godt i gang med at udvikle sit sprog og sin tale. Sommetider stammer han. Det kan f.eks. lyde sådan: ”Bi bi bi bilen kkan ikke køre”. Det kan også være, at han ikke kan få ordene frem, men går helt i stå. Så stamper han i gulvet og råber ordene ud. Af og til bliver han ked af det, opgiver og går sin vej. Der er mest stammen, når han bliver ivrig eller er træt.”

Ikke-flydende tale hos små børn

Mange små børn gennemgår en periode, hvor deres tale er mindre flydende. Måske tøver de og leder efter ordene, måske stopper de op midt i en sætning og starter forfra, måske bliver de første ord i sætningen gentaget et par gange. Det kan f.eks. lyde sådan: ”Min hund..... øhm, det er min hund, der hedder Fido.” Eller: ”Min hund, min hund hedder Fido”. Dette er ikke stammen, men en normal del af tale-sprogudviklingen hos mange børn.

Stammen hos små børn

Nogle børn har kortere eller længere perioder, hvor de stammer. Stammen kan opstå pludseligt, men den kan også komme lidt efter lidt. Typisk begynder stammen i 3-3½-års alderen. Nogle gange gentager børnene et ord, måske op til 10-15 gange, før de kan sige resten af sætningen. Andre gange sidder de fast i en lyd og har svært ved at komme hen til den næste lyd i ordet. Lydene i ordet kan også blive forlænget, og af og til stiger tonelejet, så det næsten lyder, som om barnet synger. Det kan f.eks. lyde sådan: ”Mi, mi, mi, mi, min hund hedder Fido”. Eller: ”M_____in hund hedder Fido”. Eller: ”Miiiiiiiiin hund hedder Fido”.

Hvorfor begynder nogen at stamme?

Man kender ikke årsagerne til stammen, men stammebehandlere og forskere er enige om, at der er både arvelige, biologiske, tale-sproglige og psykosociale faktorer involveret i stammens opståen og udvikling.

Holder stammen op?

De fleste børn holder op med at stamme i løbet af kortere eller længere tid, men nogle børn fortsætter med at stamme. Ofte ser man, at barnet stammer i perioder. Der kan gå en tid uden stammen, og så kan den komme igen. Denne vekslende kan fortsætte, men det varierer meget fra barn til barn.

Det er ikke muligt at forudsige hvem, der vil blive ved med at stamme, og hvem, der vil holde op. Vi kender dog til nogle af de faktorer, der kan have indflydelse på, om stammen bliver vedvarende. Det drejer sig om:

Arvelighed. Hvis forældre, bedsteforældre eller andre i den nære familie stammer, er der større risiko for, at barnet vil fortsætte med at stamme
Køn. Drengene fortsætter oftere end piger med at stamme
Stammens varighed. Hvis barnet har stammet i mere end 5 år, er der ikke særlig stor chance for, at stammen vil forsvinde helt
Alder når stammen indtræder. Jo ældre barnet er, når stammen begynder, jo større er risikoen for, at stammen vil blive vedvarende

Kan man gøre noget ved stammen?

Hvis man sætter ind tidligt og vedholdende støtter barn og forældre, kan man forebygge, at stammen udvikler sig til et alvorligt kommunikationshandicap. For mange børn vil denne tidlige indsats være tilstrækkelig, idet stammen aftager eller ophører. Logopæden (talepædagogen) yder rådgivning og vejledning af de voksne omkring barnet om, hvordan de kan støtte barnet. I nogle tilfælde kan logopæden også vælge at arbejde mere direkte med barnet, enten individuelt eller i gruppe – hvis der er mulighed for det, og hvis logopæden mener, at barnet kan have glæde af, at møde andre børn, der stammer.

Hvad kan forældre gøre?

Forældre kan:

- vise, at de har tid til at tale med barnet
- holde øjenkontakt med barnet, mens de taler sammen
- fokusere på det, barnet gerne vil sige, selvom det stammer
- tale åbent om stammen med både barn og andre i omgivelserne
- tale med barnet om stammen i situationer, hvor stammen optræder. Sig f.eks. ”Jeg kan godt høre, at det er svært for dig at snakke lige nu.”

Være gode talemønstre f.eks. ved at:

- undgå at afbryde
- anvende enkelt sprog og korte sætninger
- undgå for mange spørgsmål